

Мінекономрозвитку оприлюднило листа щодо застосування нецінових критеріїв оцінки

Міністерство економічного розвитку і торгівлі України оприлюднило лист інформативного характеру (**вих. № 3304-04/44053-06 від 08.10.2018**) для органів державної влади, органів місцевого самоврядування, установ, організацій, підприємств та інших суб'єктів сфери публічних закупівель **щодо застосування нецінових критеріїв оцінки**. Далі редакція журналу пропонує читачам ознайомитися з повним текстом зазначеного інформативного листа й коментарями редакції щодо порушених у ньому питань.

МІНІСТЕРСТВО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ І ТОРГІВЛІ УКРАЇНИ
(Мінекономрозвитку)
вих. № 3304-04/44053-06 від 08.10.2018

Органи державної влади,
органи місцевого самоврядування,
установи, організації, підприємства та
інші суб'єкти сфери публічних закупівель

Щодо застосування нецінових критеріїв оцінки

Міністерство економічного розвитку і торгівлі України на численні звернення суб'єктів сфери публічних закупівель щодо застосування законодавства повідомляє.

Закон України «Про публічні закупівлі» (далі — Закон) установлює правові та економічні засади здійснення закупівель товарів, робіт і послуг для забезпечення потреб держави та територіальної громади.

Відповідно до частини першої статі 28 Закону оцінка тендерних пропозицій проводиться автоматично електронною системою закупівель на основі критеріїв і методики оцінки, зазначених замовником у тендерній документації, та шляхом застосування електронного аукціону.

При цьому, вибір критеріїв оцінки можливий з двох варіантів в залежності від фактичної складності предмета закупівлі та умов його придбання і експлуатації (використання), а

саме:

у разі здійснення закупівлі товарів, робіт і послуг, що виробляються, виконуються чи надаються не за окремо розробленою специфікацією (технічним проектом), для яких існує постійно діючий ринок, — лише найнижча ціна. В економічній літературі такі предмети закупівлі прийнято називати «продукція з полиці», тобто мається на увазі готові до вжитку (використання) предмети закупівлі;

у разі здійснення закупівлі, яка має складний або спеціалізований характер (у тому числі консультаційних послуг, наукових досліджень, експериментів або розробок, дослідно-конструкторських робіт), — ціна разом з іншими критеріями оцінки, зокрема, такими як: умови оплати, строк виконання, гарантійне обслуговування, експлуатаційні витрати, передача технології та підготовка управлінських, наукових і виробничих кадрів. У такому випадку комбінації критерію «ціна» з іншими критеріями, перелік таких інших критеріїв не є вичерпним.

Тому, замовником можуть встановлюватись і інші критерії оцінки разом із критерієм ціна, у разі якщо закупівля має складний або спеціалізований характер. При цьому зазначаємо, що питома вага цінового критерію в такому разі не може бути нижчою ніж 70 відсотків (крім випадку застосування процедури конкурентного діалогу, за якою ніяких обмежень щодо ваги критеріїв немає).

Водночас Закон не містить визначення поняття «закупівля, яка має складний або спеціалізований характер». Тому, віднесення предмета закупівлі до такої, яка має складний або спеціалізований характер, здійснюється замовником самостійно у кожному конкретному випадку, керуючись обставинами і умовами такої закупівлі та виходячи зі специфіки предмета закупівлі.

Для використання інших критеріїв оцінки разом з ціною Законом передбачено поняття приведеної ціни, яка застосовується в разі здійснення закупівлі, яка має складний або спеціалізований характер.

Так, приведена ціна — ціна, зазначена учасником у тендерній пропозиції та перерахована з урахуванням показників інших критеріїв оцінки за математичною формулою, визначеною замовником у тендерній документації.

Тендерна пропозиція, подана учасником, оцінюється замовником за приведеною ціною, яка розраховується автоматично системою електронних закупівель на момент подання пропозиції учасником за математичною формулою:

$PP = P / (1 + (F1 + F2 + \dots + Fn) / PV)$, де:

PP — приведена ціна;

P — ціна;

F1... Fn — питома вага інших критеріїв оцінки, запропонованих учасником;

PV — питома вага критерію «ціна».

На практиці широко розповсюджені у використанні замовниками такі критерії оцінки, як ціна разом з умовами оплати, строком виконання, гарантійним обслуговуванням, особливо під час здійснення закупівлі робіт.

Слід зазначити, що такі критерії мають обґрунтовано застосовуватись замовниками, тобто мати аргументовану потребу у їх встановленні та надавати об'єктивну додаткову перевагу під час здійснення оцінки пропозицій.

Слід звернути увагу, що за умови, якщо організація-замовник є, наприклад, бюджетною установою та здійснює закупівлю для потреб конкретного обмеженого в часі періоду (наприклад, літнє оздоровлення дітей, яке за своєю суттю може здійснюватись лише протягом трьох місяців) за рахунок коштів, які установі вже передбачені в поточному бюджетному році, встановлення таких додаткових критеріїв оцінки, як наприклад «відстрочення платежу» або «строк надання послуг» не відповідатимуть фактичним умовам такої закупівлі, у зв'язку з чим не можуть розглядатись, як об'єктивно необхідні.

У такому разі перевага, що надаватиметься учасникам із запропонованою максимальною відстрочкою платежу та мінімально можливим строком надання послуги може суттєво впливати на необґрунтоване завищення вартості закупівлі при відсутності об'єктивних та аргументованих обставин у замовника.

У свою чергу, для прикладу пропонуємо ознайомитись із закупівлями, під час здійснення яких замовник використовував інші, ніж запропоновані Законом, нецінові критерії оцінки тендерних пропозицій.

Послуги, пов'язані з програмним забезпеченням (Програмне супроводження комп'ютерної програми) ДК 021:2015-72260000-5

Замовником оцінка тендерних пропозицій здійснювалась на основі таких критеріїв: ціна; оперативність технічної підтримки та супроводження програмного забезпечення. Питома вага критеріїв оцінки визначена замовником наступним чином:

1. Ціна — 80 %;
2. Оперативність технічної підтримки та супроводження програмного забезпечення — 20 %.

Замовником наведено в тендерній документації опис критерію «Оперативна технічна підтримка та супроводження програмного забезпечення», який визначено як оперативну реакцію на помилку або збій системи в термін, що не перевищує трьох робочих годин з моменту надання заявки замовником, включаючи час прибуття спеціалістів виконавця до місця експлуатації системи користувачами.

Зазначену закупівлю визначено замовником, як спеціалізовану з огляду на необхідність забезпечення стабільної та безперебійної роботи програми та невідкладне реагування на збої в її роботі.

Таким чином, даний приклад демонструє важливість для замовника спроможності

потенційного надавача послуг оперативно здійснювати технічну підтримку в критичних випадках у стислий термін, у зв'язку із чим надаватиметься додаткова перевага при оцінюванні пропозицій.

Швидкість реакції на помилку або збій при наданні даних послуг із супроводження програми має об'єктивне значення, оскільки фактично впливає на безперебійність та оперативну діяльність такого замовника.

Нафта і дистилати (Бензин А-95, бензин А-92, дизельне паливо по бланках дозволу (талонах)) ДК 021:2015 - 09130000-9

Замовником, яким виступає Комунальне некомерційне підприємство «Клінічна лікарня швидкої медичної допомоги», оцінка тендерних пропозицій здійснювалась на основі таких критеріїв: ціна; відстань від автозаправних станцій учасника (далі — АЗС) до бази підприємства (км).

Відстань від автозаправних станцій учасників до бази підприємства повинна забезпечувати можливість щоденної заправки автотранспортних засобів підприємства та мінімальні затрати часу при переїзді для заправки від підприємства до АЗС. Питома вага критеріїв:

1. Ціна — 70 %;
2. Відстань від автозаправних станцій учасника до бази підприємства (км) — 30%:
  - відстань від АЗС менше 5 км — 30 %;
  - відстань від АЗС від 5 до 10 км — 20 %;
  - відстань від АЗС більше 10 км — 0 %.

Таким чином, зазначена закупівля визначена замовником, як специфічна, що пов'язано з обмеженими часовими ресурсами та необхідністю здійснення щоденної заправки автомобільного парку, призначеного для надання невідкладної медичної допомоги громадянам. Замовник у даному прикладі визначив, що відстань від бази підприємства для здійснення заправки є складовою ефективності його роботи та обумовлена витрачанням таких ресурсів, як час і кошти, які впливають в цілому на його поточну діяльність, у зв'язку із чим встановив додатковий критерій для оцінки. Найбільш економічно вигідною в такому разі буде пропозиція постачальника палива, яка оцінюватиметься не лише за ціною, але і за умови, що автопарк замовника не долатиме щодня значну відстань від бази підприємства. За умови ж, що відстань становитиме більше указаної межі, замовник щодня нестиме додаткові грошові та часові витрати на дорогу, що нівелюватиме користь від нижчої ціни тендерної пропозиції потенційного постачальника протягом періоду дії договору. При цьому, витрати часу в даному випадку мають особливу соціальну складову, пов'язану із здоров'ям та життям громадян.

Із зазначеного прикладу вбачається, що товар, який загалом має постійно діючий ринок, у цьому конкретному випадку з огляду на рід діяльності підприємства має спеціалізовану складову в здійснюваних таким замовником закупівлях.

Об'єктивність у встановленні додаткових критеріїв оцінки, крім ціни в даному випадку може бути аргументована потребою забезпечувати перш за все надання

невідкладних медичних послуг населенню, що мають безперервний характер і надаються за рахунок сталої цілодобової роботи такого закладу, як лікарня. Зважаючи на це, для такого замовника критичну роль під час закупівель палива для автопарку швидкої допомоги відіграють не лише ціна палива, а і витрати часу, що обумовлені відстанню від АЗС.

Послуги з оздоровлення дітей ДК 021:2015: 55240000-4

Замовником оцінка тендерних пропозицій здійснювалась на основі таких критеріїв: ціна; місцезнаходження дитячого закладу оздоровлення та відпочинку.

Так, місцезнаходження закладу поза населеним пунктом та наявність басейну на території для дітей надаватиме об'єктивну перевагу потенційним учасникам. Питома вага критеріїв:

1. Ціна — 70 %;
2. Місцезнаходження дитячого закладу оздоровлення та відпочинку — 30 %:
  - за межами населеного пункту, на узбережжі моря, з обладнаним власним пляжем на березі моря та басейном на території — 30 %;
  - за межами населеного пункту, на узбережжі моря, з обладнаним власним пляжем на березі моря — 20 %;
  - в межах села або селища, міста, на узбережжі моря, з обладнаним власним пляжем на березі моря та басейном на території — 10 %;
  - в межах села або селища, міста, на узбережжі моря, з обладнаним власним пляжем на березі моря — 0 %.

Закупівля визначена замовником, як специфічна, у зв'язку із значною варіативністю заповуваної послуги. Тому, замовником прийнято рішення не обмежувати закупівлю єдиним можливим варіантом. Натомість завдяки встановленому критерію оцінки, такому як «місцезнаходження», надано можливість ширшому колу потенційних надавачів послуг взяти участь у торгах.

При цьому найбільш привабливою для замовника з огляду на те, кому адресована така послуга, виступатиме пропозиція, яка матиме не лише вигідну ціну, а і додаткові об'єктивно кращі умови для дитячого відпочинку, як то віддаленість від меж населеного пункту та наявність басейну на території.

Отже, використання замовниками нецінових критеріїв оцінки є вагомим чинником для надання об'єктивної аргументованої переваги при здійсненні закупівель товарів, робіт або послуг, які мають складний або спеціалізований характер, тому учаснику, який запропонував найкращу приведену ціну.

Наведені практичні приклади надають можливість замовникам у широкому сенсі розглянути конкретну закупівлю з огляду на її специфіку та додаткові умови, якими така закупівля може супроводжуватись на практиці. При цьому, нецінові критерії оцінки, зазначені замовником у тендерній документації, дають можливість потенційному

постачальнику товару, надавачу послуг або виконавцю робіт отримати додаткову перевагу на торгах, а замовникові можливість отримати товари, роботи та послуги, що максимально відповідають його фінансовим ресурсам та потребам.

З огляду на викладене, рекомендуємо замовникам використовувати можливості, передбачені Законом для встановлення крім ціни і інших критеріїв оцінки у разі закупівлі товарів, виконання робіт або надання послуг, які з об'єктивних причин мають складний або спеціалізований характер.

Одночасно зазначаємо, що листи Міністерств не встановлюють норм права, носять виключно рекомендаційний та інформативний характер.

Директор департаменту
регулювання публічних закупівель
Мінекономрозвитку Лілія Лахтіонова

КОМЕНТАР РЕДАКЦІЇ

Відповідно до частини 1 статті 28 Закону України «Про публічні закупівлі» (далі — Закон) електронна система закупівель автоматично проводить оцінку тендерних пропозицій на основі критеріїв і методики оцінки, зазначених замовником у тендерній документації, та із застосуванням електронного аукціону.

Які критерії оцінки тендерних пропозицій передбачені Законом?

Закон передбачає в даному випадкові лише два варіанти вибору для замовника. Перший варіант — лише ціна (100 %). Другий варіант – ціна разом з іншими критеріями оцінки (так звані нецінові критерії).

Коли замовник має право встановити в тендерній документації інші критерії оцінки, окрім ціни?

У разі здійснення закупівлі, яка має складний або спеціалізований характер (у тому числі консультаційних послуг, наукових досліджень, експериментів або розробок, дослідно-конструкторських робіт).

Чи містить Закон вичерпний перелік випадків, коли закупівлю можливо кваліфікувати як таку, що «має складний або спеціалізований характер»?

Ні. Перелічені в Законі закупівлі консультаційних послуг, наукових досліджень, експериментів або розробок, дослідно-конструкторських робіт у тому числі, замовник може визначати як такі, що мають складний або спеціалізований характер. При цьому

Закон не встановлює вичерпного переліку таких закупівель та не містить визначення поняття «закупівля, яка має складний або спеціалізований характер».

Хто приймає рішення про те, що закупівлю можна кваліфікувати як таку, що має складний або спеціалізований характер?

Таке рішення приймає безпосередньо сам замовник (тендерний комітет/уповноважена особа замовника) самостійно для кожної окремої закупівлі (кожного окремого випадку), з огляду на специфіку предмета закупівлі. Кожне рішення оформлюють протоколом, згідно з частиною 4 статті 11 Закону, рішення тендерного комітету або уповноваженої особи оформлюють протоколом. У рішенні відображаються результати поіменного голосування членів комітету, присутніх на засіданні тендерного комітету, з кожного питання. Протокол підписують усі члени комітету, присутні на його засіданні, або всі уповноважені особи. У разі відмови члена тендерного комітету або однієї з уповноважених осіб підписати протокол про це зазначають у протоколі (з обґрунтуванням причин відмови).

Чи містить Закон вичерпний перелік інших критеріїв оцінки?

Ні. Такі критерії оцінки, як умови оплати, строк виконання, гарантійне обслуговування, експлуатаційні витрати, передача технології та підготовка управлінських, наукових і виробничих кадрів, визначені законодавцем як такі, що може встановити замовник. Однак законодавець перелічує їх «зокрема», а отже перелік таких нецінових критеріїв не є вичерпним, а замовник має право самостійно приймати рішення про встановлення інших нецінових критеріїв, які не входять у запропонований законодавцем перелік.

Висновок

Взяти до уваги специфіку всіх предметів, умов та обставин закупівель, що здійснюються усі без виключення замовники по всій країні, на законодавчому рівні неможливо через об'єктивні та зрозумілі причини. У зв'язку із цим законодавець надав право замовникові самостійно вирішувати, чи має конкретна закупівля складний або спеціалізований характер. І якщо має, то які інші критерії оцінки відіграють суттєву роль для такої закупівлі.

При цьому замовникові потрібно зважати на два важливі моменти.

Момент перший: аргументація та обґрунтованість, що є відповіддю на такі питання: «Чому мені це потрібно?», «Чому для мене це важливо?» і «Як це впливає на результат?».

Момент другий впливає з першого. Це — свідомо відсутність зловживань замовником при встановленні інших критеріїв оцінки. Потрібно пам'ятати, що критерій оцінки для предметів закупівлі, для яких існує постійно діючий ринок, — тільки ціна (100 %).